

Stručno-metodička priprema za polaganje stručnoga ispita

Andrea Bosanac, učiteljica hrvatskoga jezika, savjetnica,
članica Ispitnoga povjerenstva za polaganje stručnoga ispita
učitelja razredne nastave Varaždinske, Međimurske i
Koprivničko-križevačke županije u OŠ Kajzerica

Zagreb, 7. siječnja 2022.

Hrvatski standardni jezik

Osnovna je značajka standardnoga jezika normiranost.

Norma standardnog jezika = sustav pravila kojima se određuje što je u standardnom jeziku pravilo, a što nije.

Standardni je jezik odabran za opće sredstvo sporazumijevanja nekog naroda ili društva, jedne jezične zajednice.

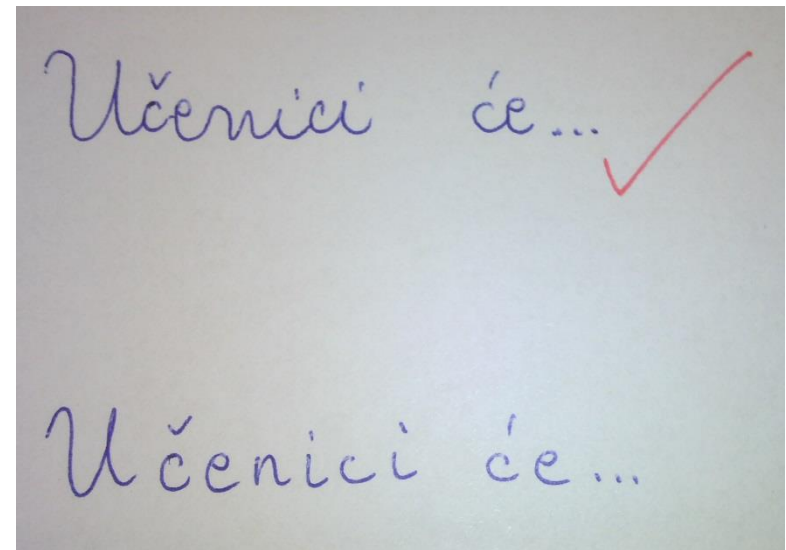
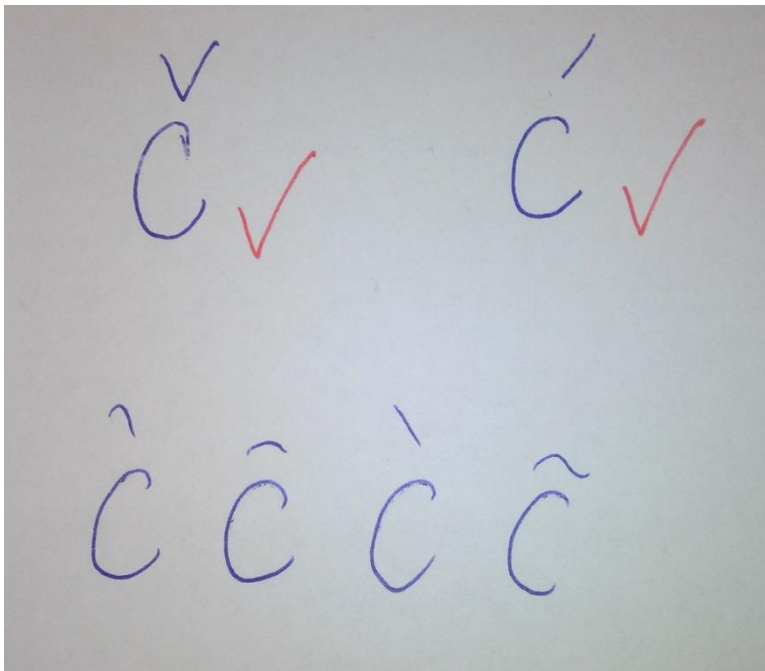
Standardni se jezik kao službeni jezik rabi u državnim i javnim službama.

Urednost i čitljivost grafijskoga sustava

- rukopis
- pisana slova
- nalivpero / kemijska olovka plave ili crne boje

Grafijski prikaz rukopisa

Pisani dio stručnoga ispita

SADRŽAJ

KOMPOZICIJSKO
USTROJSTVO

PRAVOPIISNE I
GRAMATIČKE
(SLOVNIČKE)
NORME

STIL
IZRAŽAVANJA
(znanstveni
stil)

Sadržaj

Kompozicijsko ustrojstvo

uvod

- najaviti temu
- smjestiti je u određeni kontekst
- iznijeti osnovne misli koje će u razradi biti temeljito opisane i argumentirane

razrada

- pokazati metodičko znanje i poznavanje stručne literature
- opisati probleme

zaključak

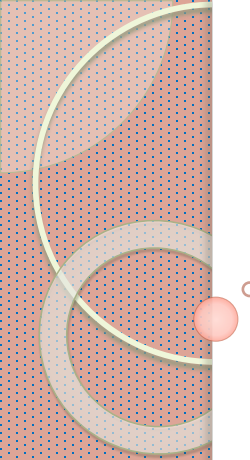
- povezati iznesene tvrdnje i misli

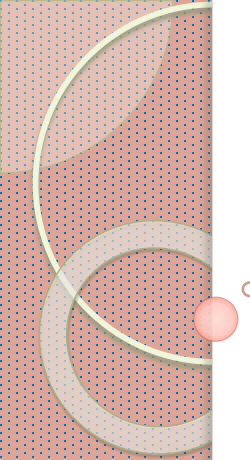
METODIKA NASTAVE
HRVATSKOGA
JEZIKA

Stil izražavanja (znanstveni stil)

Elementi znanstvenoga stila:

- tumačenje kao tip teksta
- objasnidbene rečenice
- stručne riječi i izrazi
- jesne, jednoznačne riječi i izrazi (nema slikovitosti, prenesenoga značenja i sl.)
- objektivan pristup autora / autorice
- cjelovitost, točnost i preciznost izričaja

-
- bogat rječnik
 - misao stilski jasno uobličena
 - rečenice smislene i međusobno povezane
 - podatci točni, provjerljivi, tvrdnje argumentirane i nedvosmislene.

Pravopisne i gramatičke (slovničke) norme

Gramatika (slovnica) hrvatskoga jezika, u širem smislu, uključuje skup normi u **hrvatskom standardnom jeziku (pravogovorne, pravopisne, gramatičke/slovničke i leksičke)** koje se odnose na pisanje, govor, riječi, njihovo značenje i odnose među riječima.

Najčešće pogreške

Pravilo pisanja:

- **negacije ne**
(negaciju uvijek pišemo odvojeno od glagola; kod imenica i pridjeva negaciju **ne** ne odvajamo)
- **prijedloga s/sa**
(uvijek pišemo prijedlog s, prijedlog sa pišemo jedino ako riječ iza prijedloga započinje slovom s,š,z,ž, ks, ps; prijedlog s/sa ne pišemo ako mislimo na izricanje sredstva u rečenici)
- **futura I.**
(ovisi o položaju enklitike/pom. glagola - ako je ispred infinitiva, infinitiv zadržava nastavak –ti, ako je iza infinitiva, infinitiv gubi nastavk –i)

NETOČNO

TOČNO

nebih

ne bih

neusvaja

ne usvaja

nemože

ne može

sa učiteljicom

s učiteljicom

s smijehom

sa smijehom

s ženom

sa ženom

s Ksenijom

sa Ksenijom

Putujem s vlakom.

Putujem vlakom.

*će bit
biti će*

*će biti
bit će*

Pravilo pisanja:

- **enklitike u rečenici**
(ako je moguće, pisati ih na drugo mjesto u rečenici, odmah iza prve naglašene riječi)
- **infinitiva glagola umjesto tzv. dakavice**
- **kondicionala I.**
(glagolskoga načina za izricanje mogućnosti, želje, savjeta)

JA **BIH**

TI **BI**

ON, ONA, ONO **BI**

MI **BISMO**

VI **BISTE**

ONI, ONE, ONA **BI**

NETOČNO

Osnovni podatci za istraživanje **su**...

Učenik mora **da** **napravi**...

Ja **bi** napisala...

Mi **bi** pročitali ...

TOČNO

Osnovni **su** podatci za istraživanje...

Učenik mora **napraviti**...

Ja **bih** napisala...

Mi **bismo** pročitali...

Pravilo pisanja:

- **prijedloga *od do* ili crtice**

- **kratica u padežu**

(između pokrate i njezina obličnog nastavka obvezatno pišemo spojnicu)

- **odnosne zamjenice koji/kojega**

(paziti na razliku - odnosi li se zamjenica na živo ili neživo)

KOJI – NEŽIVO
KOJEGA - ŽIVO

NETOČNO

Učenici od 1. – 8. razreda...

MZOA

AZOOU

UVOM

Učenički stol kojeg smo donijeli...

Učenik koji je viđen ispred zbornice...

TOČNO

*Učenici od 1. do 8. razreda...
Učenici 1. – 8. razreda...*

MZO-a

AZOO-u

UV-om

Učenički stol koji smo donijeli...

Učenik kojeg smo vidjeli ispred zbornice...

Pravilo pisanja:

- **povratne zamjenice sebe/se**
(važno je znati obavlja li subjekt radnju ili je trpi)

- **neodređenih zamjenica**
(ako je ispred zamjenice prijedlog)

- **priloga često / često puta**
(prilog često znači 'mного puta' pa je umjesto pleonastične priložne i čestične skupine često *puta* dovoljno upotrijebiti samo prilog često)

NETOČNO	TOČNO
<i>Učenici se ispituju... (Učenici ne ispituju sami sebe.)</i>	<i>Učenike ispituujemo...</i>
<i>Za ništa na svijetu ne bih to učinio.</i>	<i>Ni za što na svijetu ne bih to učinio.</i>
<i>Često sam <i>puta</i> bio u Kninu.</i>	<i>Često sam bio u Kninu.</i>

Pravilo pisanja:

- **prijedloga kod i k/ka**
- **prijedloga od uz imenicu**

- **imena škole**
(ime može biti u nominativu i u tome ga slučaju pišemo u navodnicima ili u genitivu i tada ga pišemo bez navodnika; paziti na bilježenje kratice)

- **vremena /sati**
(ako se uz sat navode i minute, iza cijele vremenske oznake ne pišemo riječ *sati*)

NETOČNO

Idemo kod liječnika.

On je prijatelj od Ivana.

Vidjeli smo kuću od Petre.

Moj sin ide u O.Š. Augusta Šenoae.

Vlak kreće iz Zagreba u 12:55 sati.

TOČNO

*Idemo liječniku.
Idemo k liječniku.*

On je Ivanov prijatelj.

Vidjeli smo Petrinu kuću.

Moj sin ide u OŠ Augusta Šenoae.

Moj sin ide u Osnovnu školu "August Šenoa".

Vlak kreće iz Zagreba u 12:55.

Uporaba zareza

- Najučestaliji primjeri uporabe zareza:

a) ispred suprotnih, isključnih i zaključnih veznika (a, ali, nego, već, no; samo, samo što, jedino, jedino što, tek, tek što; zato, dakle, stoga)

Toplo sam se obukao, **ali** hladnoća je bila neumoljiva.

Volim Hrvatsku, **dakle** volim i hrvatsku riječ.

b) ispred kratice tj. (to jest)

Sve je riješeno, **tj.** otklonjene su sve poteškoće.

c) u poretku zavisne rečenice u zavisnosloženoj rečenici:

- inverzijski poredak

Kada učenici uđu školu, moj je svijet...

- naknadno dodavanje

Svi su učenici, **osim onih koji su bili bolesni**, riješili lektirni zadatak.

d) iza glagolskih priloga (sadašnji ili prošli)

Slušajući dosadašnja predavanja, studenti su...

Shvativši nastavne sadržaje, učenici su...

e) iza rečeničnih priloga

Međutim, učenici će napisati...

f) kod pisanja nadnevka

Zagreb, 7. siječnja 2022.

U Zagrebu 7. siječnja 2022.

Pisanje spojnice

Pri prenošenju riječi u novi redak voditi računa o granicama sloga.

Nije pravilno rastavljati riječi tako da s jedne strane ostane jedno slovo koje ne čini slog ili slog sa suglasničkim skupom kojim u hrvatskome jeziku ne može započeti riječ.

(hr-va-**tski** > hr-vat-ski; le-**t** > let)

Riječi koje imaju odraz jata **ije** nikada ne rastavljamo.

(svi-**jet** > svijet; vri-**je**-me > vrije>me)

Riječi koje pišemo sa spojnicom, a prenosimo ih u novi redak, pišemo tako da spojnicu zapisujemo i na početku novoga retka.

U odgojno-
- obrazovnom procesu...

Pisanje rednih i glavnih brojeva

- Redni brojevi označavaju poredak. Iza njih bilježimo točku ako ih pišemo u obliku brojke.

Bio je **2.** na natjecanju.

Bio je **drugi** na natjecanju.

- Glavni brojevi označavaju količinu. Bilježimo ih bez točke. Nije pravilo rečenicu započinjati brojkom.

Dva su natjecatelja odustala od utrke.

~~**2** su natjecatelja odustala od utrke.~~

Pisanje ije, je, e, i

*Ije se zamjenjuje s je:

- a) u nesvršenim glagolima na -ivati i -avati: dodijeliti – dodjeljivati, pobijediti – pobjeđivati, proslijediti – prosljeđivati, upotrijebiti – upotrebljavati, riješiti-rješavati obavijestiti – obavještavati/obavješćivati, ocijeniti –ocjenjivati...
- b) u komparativu i superlativu pridjeva i priloga: bijel – bjelji, najbjelji, bijelo – bjelje, najbjelje; lijep – ljepši, najljepši; svijetao – svjetliji, najsvjetliji...
- c) u dugoj množini imenica koje nemaju dugouzlazni naglasak u genitivu jednine (N cvijêt, G cvijêta, N mn. cvjètovi): bregovi i brjegovi, crepovi i crjepovi.

- glagolski pridjev radni od glagola **željeti**

želio- m. r.

željela – ž. r.

željelo – s. r.

- sklonidba imenice **dio**

N jd. dio

G jd. dijela

Pisanje velikoga i maloga slova

- **H**rvatski jezik – naziv predmeta
- **h**rvatski jezik – naziv jezika
- **M**inistarstvo znanosti i obrazovanja
- **P**равилник o polaganju stručnog ispita učitelja i stručnih suradnika u osnovnom školstvu i nastavnika u srednjem školstvu
- **O**snovna škola **E**ugena **K**umičića
- **O**snovna škola *Eugen Kumičić* / „**E**ugen **K**umičić”
- **U** višečlanim se imenima prva riječ piše velikim slovom, a ostale riječi malim slovom ako nisu vlastita imena.

Leksik

- gradivo > nastavni sadržaj
- savladati > usvojiti
- upotreba > uporaba
- postepeno > postupno
- takmičenje > natjecanje
- spadati > ubrajati
- komisija > povjerenstvo
- afinitet > sklonost
- odvijat će se...> provodit će se
- sakupiti > prikupiti
- sačekati > pričekati
- donešen > donesen
- učesnik > sudionik
- spisak > popis
- sistem > sustav
- sistematičan > sustavan
- poanta > poenta
- aspekt > stajalište, gledište, motrište
- bazirati se > temeljiti se, zasnivati se
- deklarirati se > izjasniti, očitovati se
- detalj > pojedinost
- efekt > učinak, uspjeh
- efektan > dojmljiv, uspješan, snažan
- efikasan > djelotvoran, učinkovit
- faktor > čimbenik
- faliti > manjkati, nedostajati
- inicijativa > poticaj
- izuzetan > izniman
- konstatacija > tvrdnja, zaključak

Razlike u značenju riječi

tok	tijek
- tok rijeke koja teče; put kojim protječu rijeka ili potok	- tijek vremena / tijek nastavnoga sata
Sava u gornjem toku ima brže protjecanje nego u srednjem toku.	Tijekom nastavne godine realiziramo nekoliko projekata.
klima	ozračje
- podneblje	- uvjeti neke okoline
Volim kontinentalnu klimu.	U razrednom je odjelu pozitivno ozračje.
nečitak	nečitljiv
- koji je težak za čitanje; nerazumljiv	- koji ne može biti pročitao
To je bio nečitak roman.	Njegov je rukopis nečitljiv.

pažnja	pozornost
- tjelesna skrb, briga	- usmjerenost, usredotočenost na što
Prema bolesnicima trebamo se odnositi s velikom pažnjom.	Učenici su pažljivo slušali predavanje.
radi	zbog
- prilog namjere	- prilog uzroka
Zakon o radu donesen je radi zaštite radničkih prava.	Došao je u bolnicu zbog bolesti, a radi liječenja.
red	redak
- skupina poredana u nizu, jedan iza drugoga; raspored	- vodoravan niz slova u knjizi
U kazalištu smo sjedili u sedmom redu. Bio je dugačak red na blagajni.	U četvrtome retku teksta piše što je Ana izgovorila prije večere.

odvijati	provoditi
- odmatati, odvrtati	- trajati, održavati
Maticu odvijam odvijačem.	Nastava se provodi bez većih poteškoća.
	Nastavu provodimo bez većih poteškoća.
osobina	obilježje
- odlika, osobitost (za živo)	- oznaka (za neživo)
Učenici imaju mnoštvo osobina.	Ovaj udžbenik ima mnogo obilježja.
par	nekoliko
- dva dijela koja čine cjelinu	- više od dva
To je bio najljepši par rukavica u trgovini.	Otputovali smo na nekoliko dana.

strana	stranica
- jedna od površina koja omeđuje neko tijelo	- list knjige ili neke publikacije
Na lijevoj je strani kuće stari orah.	Oglasi su na zadnjoj stranici.
sljedeći	slijedeći
- pridjev; idući, budući	- glagolski prilog sadašnji; ići za kim ili čim; pratiti
Riješite sljedeći zadatak.	Slijedeći upute, riješite zadatak.
zadnji	posljednji
- koji je na kraju čega u prostoru; na kraju reda	- koji se nalazi na kraju čega u vremenu
Pogled mu je odlutao na zadnju knjigu na polici.	Bio je to posljednji putnik koji je ušao u autobus.

Još poneki savjet...

- zadaci > zadatci
- podaci > podatci
- foto-aparat > fotoapararat
- web stranica > mrežna stranica

- zahtijevati (glagol) – zahtijevam, zahtijevaš...
- zahtjev (imenica u N) – G – zahtjeva, D – zahtjevu...

- školska godina \neq nastavna godina
(1. 9. 2021. – 31. 8. 2022.) (6. 9. 20201 – 21. 6. 2022.)
- razred \neq razredni odjel
(Moj sin ide u 5. razred.) (Moj sin ide u 5.a razredni odjel.)

- Nepravilno je tvoriti superlativ od pridjeva koji već jesu superlativ
(**najoptimalniji**, **naminimalniji**, **najmaksimalniji** / optimalan, minimalan, maksimalan).

I podsjetnik...

- Pisani dio traje 180 minuta.
- Prvo pišete koncept.
- Možete se služiti Hrvatskim pravopisom!

Spremni za polaganje...

- PRISTUPNICA/PRISTUPNIK _____
- ŠKOLA U KOJOJ PRISTUPNICA/PRISTUPNIK RADI

- STRUKA _____
- PREDMET _____
- NADNEVAK POLAGANJA _____

PISANI DIO STRUČNOG ISPITA

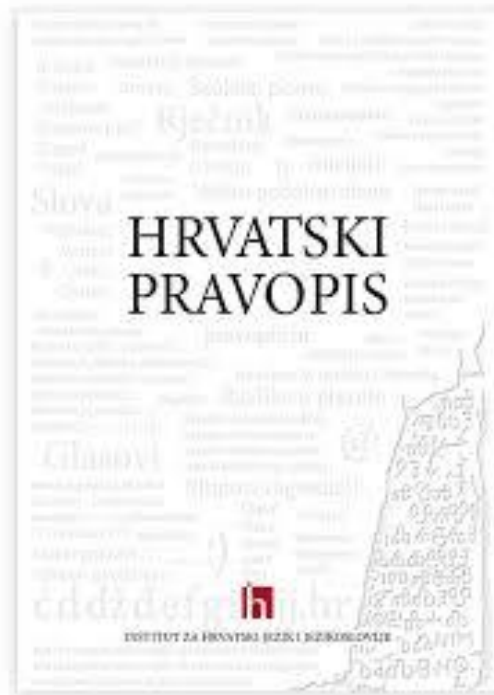
- NASLOV TEME _____

- PRISTUPNICA/PRISTUPNIK _ *Ivana Bosanac* _____
- ŠKOLA U KOJOJ PRISTUPNICA/PRISTUPNIK RADI
___ *Osnovna škola Eugena Kumičića* _____
- STRUKA _ *učiteljica hrvatskoga jezika i književnosti* _____
- PREDMET _ *Hrvatski jezik* _____
- NADNEVAK POLAGANJA _ *5. veljače 2021.* _____

PISANI DIO STRUČNOG ISPITA

- NASLOV TEME ___ *Film u nastavi medijske kulture* _____

Literatura

- Hrvatski pravopis. 2013. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.

- Težak, Stjepko; Babić Ivan. 2000. Gramatika hrvatskoga jezika. Školska knjiga. Zagreb.

- Anić, Vladimir. 2004. Veliki rječnik hrvatskoga jezika. Novi liber. Zagreb.

- Opačić, Nives. 2015. Reci mi to KRATKO I JASNO. Znanje. zagreb

Korisne mrežne stranice

- <http://savjetnik.ihjj.hr>
- <http://hjp.novi-liber.hr>
- <http://pravopis.hr>

Zahvaljujem na strpljenu i
pozornosti.

Želim svima puno uspjeha
na polaganju stručnoga ispita!